

Matičari sa búria. Nositeľka hodnôt je vraj na kolenách

8.7.2014 17:20 Annamária Dömeová

BRATISLAVA – Je júl a Matica slovenská stále nemá tohtoročný rozpočet. Výplaty meškajú a kritický stav financií sa rieši prepúšťaním zamestnancov a desaťtisícovými pôžičkami od súkromných veriteľov, ktorých identita je neznáma. Podľa stanoviska časti matičného výboru je na vine prístup manažmentu po roku 2010. Ide pritom o státisíce eur.

Kritickú situáciu má mať na svedomí nezodpovedné počínanie vedenia Matice na ktorej čele stojí Marián Tkáč.

Zdroj: TASR/Štefan Puškáš

„Sme nútení oznámiť matičnej i nematičnej slovenskej verejnosti doma i v slovenskom zahraničí, že hospodárenie vedenia vykazovalo znaky nezodpovednej svojvoľnosti a porušovania stanov, čo vyústilo do súčasného kritického finančného stavu,“ píše v dokumente, ktorý má náš portál k dispozícii.

Inštitúcia, ktorá má chrániť kultúrne hodnoty Slovákov bola podľa kritikov v takejto zlej situácii naposledy pred pätnástimi rokmi. Vtedy mal byť podľa stanoviska na vine postoj rezortu kultúry.

V roku 2010 však mala byť Matica ozdravená. Členka výboru Eva Garajová tvrdí, že ku koncu roka výbor nechal na účtoch takmer milión eur ako poistku na horšie časy. Tie očividne prišli.

Rezervu minuli

„Vedenie Matice na čele s novým predsedom (Mariánom Tkáčom pozn. red.) postupne za tri roky minulo celú rezervu z uvedeného obdobia, z toho bez schválenia výborom, ako najvyšším výkonným orgánom, takmer 700-tisíc eur, čo samozrejme viedlo k dnešnému krízovému stavu,“ píše sa v stanovisku.

Do konca roka by podľa Garajovej malo v Matici skončiť okolo 50 zamestnancov. Niektoré pôžičky, ktoré si vedenie vzalo sú splatné už v júli.

Matičari si museli zobrať pôžičku. Mená všetkých štedrých "darcov" neprezradia

„Jediná možnosť, o ktorej sa vo výbore pošuškáva je, že sa budú predávať akcie Neografie. To by bola absolútna katastrofa. Neografiu sme dostali od štátu za korunu nie preto, aby mali niektorí členovia vedenia na čele s predsedom nadštandardné platy, ale preto, aby sa výnosy z Neografie použili na matičné projekty,“ zdôrazňuje Garajová. Je presvedčená, že Matici by predaj akcií pomohol len na krátky čas. "Ale peniaze sa prejedia."

Výmena vedenia?

Ako dodala, vo výbore sa objavujú hlasy, ktoré volajú po výmene vedenia. „Hovorí sa o mimoriadnom valnom zhromaždení, ktoré by vymenilo predsedu a možno aj členov výboru, na to ale treba podľa stanov žiadosť dvesto miestnych odborov,“ vysvetlila členka výboru.

Ak sa však akcie Neografie predajú, peniaze aspoň dočasne budú. „Obávam sa, že potom už nebude záujem o výmenu vedenia,“ dodala. Za túto situáciu by však podľa Garajovej mal šéf Matice niešť zodpovednosť.

„Nemôžeme povedať, nič sa nedeje, predáme akcie a pôjdeme ďalej. Ozývajú sa hlasy vo výbore, aby sme vyslovili nedôveru predsedovi, lenže stanovy s tým nepočítajú,“ pripustila. Výbor samotný je navyše v komplikovanej situácii. Väčšia časť jeho členov totiž patrí zároveň medzi zamestnancov Matice.

Poslanci chcú prísť na kontrolu

Kritickou ekonomickou situáciou sa bude už v najbližších dňoch zaoberať aj parlamentný výbor pre kultúru a médiá. Jeho podpredseda Jozef Viskupič (OĽaNO) chce na mimoriadnom rokovaní iniciovať poslanecký prieskum. Na svoju stranu už získal opozičných členov výboru.

"Ak príde požiadavka, aby sme sa tým zaoberali, veľmi radi to spravíme," reagoval šéf výboru Dušan Jarjabek (Smer-SD). Konať by podľa neho mohlo aj ministerstvo kultúry.

"Matica slovenská je nezávislá verejnoprávna inštitúcia, ktorá si sama zodpovedá za rozpočet, rovnako aj za svoje celkové hospodárenie a jeho kontrolu," upozorňuje hovorca rezortu Jozef Bednár.

Štát má právomoc kontrolovať len využitie každoročných účelových dotácií, ktoré Matica dostáva zo štátneho rozpočtu na plnenie úloh vyplývajúcich pre ňu zo zákona. Vlni to bolo takmer 1,5 milióna eur. Analytik INESS Radovan Ďurana vidí jasné riešenie celého problému s Maticou.

"Mala by sa odstrihnúť od rozpočtu, rovnako, ako mnohé iné organizácie, ktorých činnosť nie je nevyhnutná pre zabezpečenie chodu štátu," myslí si.

Správu budeme aktualizovať. Čakáme na vyjadrenie vedenia Matice Slovenskej.

<http://aktualne.atlas.sk/maticari-sa-buria-nositelka-hodnot-je-vraj-na-kolenach/slovensko/spolocnost/>